

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Навчально-науковий медичний інститут

Кафедра соціальної роботи, педагогіки і логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«2» 12 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ
ТА ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ООП**

016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія

ОП Логопедія та психокорекційний супровід

Розробники

Савінова Н.В.

Розробники

Берегова М.І.

Завідувач кафедри соціальної роботи, педагогіки і
логопедії

Савінова Н.В.

Гарант освітньої програми

Савінова Н.В.

В.о. директора ННМІ

Кузнецова О.А.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Спеціалізація (якщо є)	016.01 Логопедія	
Освітня програма	Логопедія та психокорекційний супровід	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Дисципліни професійної підготовки	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2024 -2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна	Заочна форма
	10	14,15
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3,5 кредити / 105 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні) годин самостійної роботи студентів	Денна	заочна форма
	17 год. лекції 34 год. практичні (семінарські) 54 год. самост. роб. студентів	4 год. лекції 10 год. практичні (семінарські) 91 год. самост. роб. студентів
Відсоток аудиторного навантаження	49 %	13%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	екзамен	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки магістрів:

Навчальна дисципліна «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП» є нормативною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.01 Логопедія і передбачає вивчення теоретико-методичних основ практичного індивідуального й диференційованого логопедичного й психокорекційного супроводу осіб з ООП.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП» є – формування у студентів цілісної системи знань про індивідуалізацію та диференціацію в освітньо-корекційному процесі дитини з ООП, розуміння структури та організації індивідуальних, підгрупових занять, підбору завдань, визначення рівнів допомоги для цієї категорії дітей.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Отримати знання щодо індивідуалізації та варіативності ступенів диференціації навчання;

Використовувати критерії індивідуалізації, диференціації в побудові змісту, виборі засобів, методів, прийомів навчання дітей з ООП, які передбачатимуть забезпечення їх індивідуального темпу зростання, засвоєння знань, здобуття компетенцій та компетентностей.

Вміти визначати й аналізувати індивідуальні особливості розвитку дітей з ООП.

Розширити бачення щодо основних напрямків психокорекційної та логокорекційної допомоги при реалізації індивідуального (індивідуалізованого) навчання для кожної окремої дитини з ООП.

Застосовувати індивідуально-диференційований підхід у практичній, консультативній діяльності, психокорекційному й логопедичному супроводі дітей з ООП.

Отримати набір практичних умінь і навичок для здійснення індивідуально-диференційованого підходу дитини з ООП.

Очікувані результати навчання:

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності, загальні для освітньо-професійної і освітньо-наукової програм

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики логопедичного впливу, технології корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами, мовленнєвими порушеннями .

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвиткову, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів та їх мовленнєвої діяльності.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7. Здатність до організації освітнього та логокорекційного процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, в тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної освіти, інклюзивного навчання, логопедії.

Додаткові компетентності

СК-11. Здатність до прийняття, аналізу, апробації та впровадження інноваційних діагностичних і корекційно-розвиткових технологій вивчення мовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності.

СК-12. Здатність створювати й ефективно використовувати спеціальне освітнє середовище в освітній установі, закладі охорони здоров'я у відповідності з рекомендаціями інклюзивно-ресурсних центрів про створення спеціальних освітніх умов для осіб, які потребують психокорекційної та логопедичної допомоги; конструювати і реалізовувати індивідуальні освітні маршрути, маршрути мовленнєвого розвитку дитини з перших років життя згідно її потреб.

СК-13. Здатність до виконання освітніх і професійних обов'язків, у тому числі, з використанням дистанційних форм синхронного й асинхронного навчання в освітній, розвитковій, діагностичній, консультативній діяльності.

СК-16. Здатність аргументовано планувати та надавати послуги психолого-педагогічного консультування відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

СК-17. Здатність застосовувати у професійній діяльності знання про інноваційні методики, технології, форми і засоби розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами та тяжкими порушеннями мовлення.

Програмні результати навчання

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій корекції й супроводу в мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами, які потребують логопедичної допомоги, генерувати нові ідеї щодо удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку осіб з ООП, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, на цій основі забезпечувати інтерпретації освітньої підтримки згідно особливих освітніх потреб здобувачів.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові та логопедичні послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування,

обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної освіти, логопедичного супроводу та інклюзивного навчання, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки рішень.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної освіти, логопедії та інклюзивного навчання у ширших контекстах, розробляти плани і заходи їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 16. Розробляти програми індивідуального розвитку, впроваджувати їх, оцінювати якість; уміти конструювати і реалізовувати індивідуально-диференційований освітній підхід до мовленнєвого розвитку дитини, адекватний потребам дитини зокрема раннього віку.

РН 17. Готовність до оволодіння інформацією освітньо-професійного характеру в режимі онлайн, уміння здійснювати фахову діяльність з використанням сучасних ІТ технологій з метою підвищення власної психолого-педагогічної кваліфікації та надання діагностичних і консультативних послуг.

РН 18. Вміти аргументовано планувати та надавати послуги психолого-педагогічного консультування відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини та раннього втручання.

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма

№	Тема заняття / план	Лекції	Практ.	Самост. робота
1	Тема 1. Сутність понять індивідуалізація, диференціація, індивідуально-диференційований підхід.	4	6	10
2	Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти й психокорекційного супроводу дітей з ООП.	4	8	10
3	Тема 3. Диференційована логопедична корекція.	4	8	10
4	Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.	3	6	10
5.	Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі.	2	6	14
Всього - 105		17	34	54

Заочна форма

№	Тема заняття / план	Лекції	Практ.	Самост. робота
1	Тема 1. Сутність понять індивідуалізація, диференціація, індивідуально-диференційований підхід.		2	20
2	Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти й психокорекційного супроводу дітей з ООП.	2	2	20
3	Тема 3. Диференційована логопедична корекція.	2	2	20
4	Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.		2	20
5.	Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі.		2	11
Всього - 105		4	10	91

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

Денна форма

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Сучасний підхід до проблеми індивідуалізації та диференціації навчання. Лекція 1-2 (4 години). 1. Диференціація та індивідуалізація навчання в культурно-освітній траєкторії. 2. Індивідуалізація та диференціація: порівняльна характеристика. 3. Види та форми диференціації навчання. 4. Селективна та елективна диференціація. 5. Рівні диференційованого навчання. 6. Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі : складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.
2	Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти і психокорекційного супроводу дітей з ООП. Лекція 3-4 (4 години). 1. Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації. 2. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП: - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності; - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами; - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами; - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень; - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах; - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу; - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу. 3. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди. 4. Організація роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування . 5. Погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.

3	Тема 3. Диференційована логопедична корекція. Лекція 5-6 (4 години). 1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії. 2. Принципи диференційованої логопедичної корекції. 3. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції. 4. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи. 5. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції. 6. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.
4	Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. Лекція 7-8 (3 години) 1. Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. 2. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби. 3. Диференційовані завдання та вправи у: а) формуванні звуковимови; б) лексико-граматичної будови мовлення, в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей. 4. Специфічні прийоми диференційованої психокорекційного й логопедичного супроводу. 5. Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям. 6. Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.
5	Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі. Лекція 9 (2 години) 1. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання: а) методи й прийоми формування мотивації до інклзивного навчання ; б) методи й прийоми формування пізнавальної сфери в інклюзивному класі; в) методи й прийоми формування контрольно-оцінних дій в процесі інклюзивного навчання. 2. Технологічні кроки рівневої диференціації. 3. Дидактика індивідуального навчання. 4. Технологія програмованого навчання Е. Паркхерст. 5. Блокове (модульне) навчання. 6. Групові технології в інклюзивному навчанні. 7. Белл-ланкастерська система. Система Трампа.

Заочна форма

№	Тема заняття / план
1	Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти і психокорекційного супроводу дітей з ООП. Лекція 1 (2 години). 1. Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації. 2. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП: - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності; - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами; - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами; - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень; - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах; - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу; - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу. 3. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди. 4. Організація роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування. 5. Погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.
2	Тема 3. Диференційована логопедична корекція. Лекція 2 (2 години). 1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії. 2. Принципи диференційованої логопедичної корекції. 3. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції. 4. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи. 5. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції. 6. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.

4.2. План практичних (семінарських) занять

Денна форма навчання

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Сучасний підхід до проблеми індивідуалізації та диференціації навчання. Практичне заняття 1 (2 години). 1. Індивідуалізація і диференціація: спільне та відмінне. 2. Диференціація в практичній логопедії. 3. Диференційований логопедичний супровід. 4. Розв'язання практичних задач з розробки диференційованих завдань для груп дітей різного віку та різних назологій. Практичне заняття 2 (2 години). 1. Диференціація та індивідуалізація навчання в культурно-освітній траєкторії. 2. Диференціація в освіті. Види диференціації навчання. 3. Форми диференціації навчання. 4. Селективна та елективна диференціація.

	Практичне заняття 3 (2 години). 1. Рівні диференційованого навчання. 2. Диференційований підхід до навчання у спеціальній школі. 3. Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі. 4. Складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.
2	Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти і психокорекційного супроводу дітей з ООП. Практичне заняття 4-5 (4 години). 1. Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації. 2. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП: - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності; - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами; - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами; - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень; - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах; - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу; - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу. Практичне заняття 6-7 (4 години). 1. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди. 2. Діагностування та компенсація освітніх втрат учнів з ООП в початковій школі. 3. Організація роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування . 4. Погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.
3	Тема 3. Диференційована логопедична корекція. Практичне заняття 8-9 (4 години). 1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії. 2. Компетентнісна парадигма диференційованої логопедичної корекції. 3. Проблема технологічної складової системи диференційованої логопедичної корекції. 4. Принципи диференційованої логопедичної корекції. 5. Загальнодидактичні принципи. 6. Спеціальні принципи. Практичне заняття 10-11 (4 години). 1. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції. 2. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи . 3. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції. 4. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.
4	Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. Практичне заняття 12-13 (4 години).

	1. Організація корекційно-логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. 2. Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. 3. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби. 4. Диференційовані завдання та вправи у: а) формуванні звуковимови; б) лексико-граматичної будови мовлення, в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей. Практичне заняття 14 (2 години). 1. Специфічні прийоми диференційованої психокорекційної й логопедичної супроводу. 2. Використання інноваційних та традиційних технологій в системі диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. 3. Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям. 4. Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.
5	Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі. Практичне заняття 15 (2 години) 1. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання. 2. Методи й прийоми формування мотивації до інклзивного навчання. 3. Методи й прийоми формування пізнавальної сфери в інклюзивному класі. 4. Методи й прийоми формування контрольно-оцінних дій в процесі інклюзивного навчання. Практичне заняття 16-17 (4 години). 1. Технологічні кроки рівневої диференціації. 2. Дидактика індивідуального навчання. 3. Технологія програмованого навчання Е. Паркхерст. 4. Блокове (модульне) навчання. 5. Групові технології в інклюзивному навчанні. 6. Белл-ланкастерська система. Система Трампа.

Заочна форма навчання

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Сучасний підхід до проблеми індивідуалізації та диференціації навчання. Практичне заняття 1 (2 години). 1) Індивідуалізація і диференціація: спільне та відмінне. 2) Диференціація в практичній логопедії. 3) Диференційований логопедичний супровід. 4) Розв'язання практичних задач з розробки диференційованих завдань для груп дітей різного віку та різних нозологій.

2	Тема 2. Індивідуалізація та диференціація навчання як засіб освіти і психокорекційного супроводу дітей з ООП. Практичне заняття 2 (2 години). 1. Дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації. 2. Вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП: - врахування загальної готовності дітей до навчальної діяльності; - моніторинг змін рівнів підготовки учнів, психологічного стану дитини за різними факторами; - вивчення індивідуальних особливостей дитини різними методами; - здійснення перспективного аналізу, прогноз майбутніх утруднень; - використання індивідуальної та групової роботи в усіх можливих варіантах; - коригування освітніх втрат дитини на визначених етапах навчального процесу; - створення індивідуальної освітньої траєкторії дитини як персонального шляху реалізації її особистісного потенціалу.
3	Тема 3. Диференційована логопедична корекція. Практичне заняття 3 (2 години). 1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії. 2. Компетентнісна парадигма диференційованої логопедичної корекції. 3. Проблема технологічної складової системи диференційованої логопедичної корекції. 4. Принципи диференційованої логопедичної корекції. 5. Загальнодидактичні принципи. 6. Спеціальні принципи.
4	Тема 4. Дидактика диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. Практичне заняття 4 (2 години). 1) Організація корекційно-логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища. 2) Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу. 3) Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби. 4) Диференційовані завдання та вправи у: а) формуванні звуковимови; б) лексико-граматичної будови мовлення, в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
5	Тема 5. Індивідуалізація та диференціація в інклюзивному навчанні, психокорекційному й логопедичному супроводі. Практичне заняття 5 (2 години) 1. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання. 2. Методи й прийоми формування мотивації до інклзивного навчання. 3. Методи й прийоми формування пізнавальної сфери в інклюзивному класі. 4. Методи й прийоми формування контрольно-оцінних дій в процесі інклюзивного навчання.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь в обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь – це один із видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Вміст доповіді — це представлена інформація, що відображає суть питання або дослідження щодо даної ситуації.

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (ДОПОВІДЬ)

(робота має бути на 5-10 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

Завдання:

1. Структурна організація системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
2. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби.
3. Диференційовані завдання та вправи у:
 - а) формуванні звуковимови;
 - б) лексико-граматичної будови мовлення,
 - в) формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
4. Специфічні прийоми диференційованого психокорекційного й логопедичного супроводу.
5. Мета, завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.
6. Проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.

4.3.3. Неформальна освіта

Самостійне опрацювання курсів неформальної освіти – онлайн-курси (або окремі модулі курсів) на освітніх платформах Prometheus, EdEra, Coursera.

За результатами проходження програм неформальної освіти мають бути надані сертифікати, що засвідчують завершення курсу.

Зміст онлайн-курсу має відповідати змісту академічної дисципліни (або окремих тем).

Враховуватимуться ті онлайн-курси, які здобувач освіти пройшов під час навчання за відповідною освітньою програмою та які завершилися отриманням сертифікату (5 – 15 балів із урахуванням обсягу онлайн-курсу).

Рішення про зарахування кредитів і результатів навчання ухвалює кафедра

4.3.4. Контрольна робота

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми з відповідної дисципліни і виконуватися студентом після вибору ним варіанту. Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується у формі контрольного завдання. Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим в проблемному плані конкретним науковим завданням, що виражається в пошуку можливих варіантів і шляхів його розв'язання.

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є важливою складовою навчального процесу. Контрольну роботу студенти заочної форми навчання виконують згідно з навчальним планом.

Студент одержує завдання під час настановчої сесії. Якщо він пропустив сесію з поважних причин, то особисто звертається за завданнями на відповідні кафедри згідно до графіка навчального процесу. Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований її варіант. На кожній сторінці повинні бути залишені поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані.

Питання для самоконтролю

1. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії.
2. Принципи диференційованої логопедичної корекції.
3. Функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції.
4. Дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи .
5. Рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції.
6. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи;
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

4.5. Методи навчання

Методи організації навчальної діяльності студентів: лекція, практичне заняття, самостійна робота, консультація.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Наочні методи навчання: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні методи навчання: вправи, графічні роботи.

Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності студентів: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частковопошуковий (евристичний).

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові (драматизація) ігри, дискусії і диспути, студентські наукові конференції, створення ситуації емоційно-моральних переживань, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Підсумковий контроль

Питання до екзамену з навчальної дисципліни

1. Дати визначення поняттям “індивідуалізація”, “диференціація”, “диференційований логопедичний супровід”.
2. Індивідуалізація і диференціація: назвіть спільне та відмінне.
3. Охарактеризуйте систему диференціації в практичній логопедії.
4. Представте диференціацію та індивідуалізацію навчання в культурно-освітній траєкторії.
5. Диференціація в освіті. Види диференціації навчання.

6. Диференціація в освіті. Форми диференціації навчання.
7. Охарактеризуйте селективну та елективну диференціації.
8. Представте рівні диференційованого навчання.
9. Диференційований підхід до навчання у спеціальній школі.
10. Індивідуалізація корекційно-розвиткового навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі. Складники навчальної діяльності - мотиваційний, операційний, змістовий.
11. Означте дидактичний і психологічний напрями індивідуалізації.
12. Назвіть вимоги до ефективної реалізації індивідуалізації навчання дітей з ООП.
13. Цільові заходи надолуження освітніх втрат учнів з ООП у важкі соціальні періоди.
14. Охарактеризуйте організацію роботи в міні-групах на принципах диференціації та індивідуалізації як форма компенсації освітніх втрат учнів з ООП і їхнього соціального спілкування .
15. Представте погляди українських учених на проблеми й шляхи індивідуалізації та диференціації навчання, психокорекційного й логопедичного супроводу.
16. Диференційована логопедична корекція як проблема сучасної логопедії.
17. Означте принципи диференційованої логопедичної корекції.
18. Назвіть функціональні етапи системи диференційованої логопедичної корекції.
19. Опишіть дидактичні умови організації успішної й результативної диференційованої корекційно-розвиткової роботи .
20. Означте рівні допомоги дитині в реалізації диференційованої логопедичної корекції.
21. Діагностико-пропедевтико-репродуктивний, діяльнісно-диференційований та інтерпретаційно-нормативний етапи диференційованої логокорекції.
22. Представте структурну організацію системи диференційованого психокорекційного та логопедичного супроводу.
23. Побудова індивідуально-диференційованого заняття: структура, дидактичні посібники, засоби.
24. Підберіть диференційовані завдання та вправи у формуванні звуковимови.
25. Підберіть диференційовані завдання та вправи у лексико-граматичної будови мовлення.
26. Підберіть диференційовані завдання та вправи у формуванні зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення дітей.
27. Охарактеризуйте специфічні прийоми диференційованої психокорекційного й логопедичного супроводу.
28. Назвіть мету та завдання індивідуально-диференційованої психокорекційної та логопедичної допомоги дітям.
29. Представте проблематика індивідуально-диференційованого психокорекційного і логопедичного супроводу в роботах українських учених.
30. Сутність психолого-педагогічних методів та прийомів індивідуалізації корекційно-розвиткового навчання.
31. Назвіть технологічні кроки рівневої диференціації.
32. Представте дидактику індивідуального навчання.
33. Охарактеризуйте технологію програмованого навчання Е. Паркхерст.
34. Представте блокове (модульне) навчання.
35. Опишіть групові технології в інклюзивному навчанні.
36. Белл-ланкастерська система. Система Трампа.

Зразок «нульового» варіанту іспитового/залікового білету

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Навчальна дисципліна – Індивідуалізація та диференціація в організації логопедичної та психокорекційної допомоги дітям з ООП

БІЛЕТ

1. Дати визначення поняттям “індивідуалізація”, “диференціація”, “диференційований логопедичний супровід”. (10 б.).
2. Диференціація в логопедії. (10 б.).
3. Представте структурну організацію системи диференційованого логопедичного супроводу. (10 б.).
4. Назвіть технологічні кроки рівневої диференціації в логопедії (10 б.).

Білет затверджено на засіданні кафедри
Соціальної роботи, управління і педагогіки
Протокол №___ від _____ 2024 року

Завідувач кафедри

Н.В. Савінова

Екзаменатор

М.І. Берегова

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

6.1.1. Денна форма навчання

I семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	17 x 3 = 51	Протягом семестру
2	Самостійна робота	9	Протягом семестру
3	Екзамен	40	
	Всього	100	

6.1.2. Заочна форма навчання

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	5 x 6 = 30	Протягом семестру
2	Самостійна робота	10	Останнє лекційне / семінарське заняття
3	Контрольна робота	20	
4	Екзамен	40	Атестація
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

Оцінювання відповіді студента здійснюється за рівнем повноти, точності, аргументованості та логіки викладу (денна форма).

Кількість балів - «3» ставиться, якщо студент:

- точно та повністю відповідає на поставлене запитання;
- логічно структурує виклад матеріалу, наводить аргументи та приклади;
- демонструє глибоке розуміння матеріалу;
- правильно застосовує фахову термінологію;
- робить обґрунтовані висновки

Кількість балів «2» ставиться, якщо студент:

- розкриває основні положення, але відповідь є поверхневою;
- допускає незначні неточності у використанні термінології;
- аргументація обмежена або неповна;
- логіка викладу частково порушена;

Кількість балів «1» ставиться, якщо студент:

- не розкриває зміст питання;
- аргументація відсутня або некоректна;
- висновки не сформульовані;
- відсутнє розуміння матеріалу;

Оцінювання відповіді студента здійснюється за рівнем повноти, точності, аргументованості та логіки викладу (заочна форма).

Кількість балів - «6» ставиться, якщо студент:

- точно та повністю відповідає на поставлене запитання;
- логічно структурує виклад матеріалу, наводить аргументи та приклади;
- демонструє глибоке розуміння матеріалу;
- правильно застосовує фахову термінологію;
- робить обґрунтовані висновки

Кількість балів «3-5» ставиться, якщо студент:

- розкриває основні положення, але відповідь є поверхневою;
- допускає незначні неточності у використанні термінології;
- аргументація обмежена або неповна;
- логіка викладу частково порушена;

Кількість балів «1-2» ставиться, якщо студент:

- не розкриває зміст питання;

- аргументація відсутня або некоректна;
- висновки не сформульовані;
- відсутнє розуміння матеріалу;

Оцінювання самостійної роботи враховує її відповідність академічним стандартам, рівень самостійності та творчості, логічність викладу матеріалу (денна форма):

Кількість балів «9» ставиться, якщо робота студента:

- повністю відповідає завданню та академічним стандартам оформлення;
- матеріал логічно структурований, висновки обґрунтовані та підтверджені прикладами або джерелами;
- є самостійний та творчим проектом;

від 5 до 8 балів оцінюється робота, яка:

- розкриває зміст завдання, але містить незначні неточності;
- відповідає академічним стандартам з незначними недоліками;
- містить структурований виклад матеріалу із незначними помилками;

від 1 до 4 оцінюється робота, яка:

- містить формальне виконання завдання, не розкриває його зміст
- містить декілька грубих помилок у змісті матеріалу;
- не відповідає вимогам оформлення та академічним стандартам;
- характеризується мінімальним рівнем самостійності та творчості;

Оцінювання самостійної роботи враховує її відповідність академічним стандартам, рівень самостійності та творчості, логічність викладу матеріалу (заочна форма):

Кількість балів «10» ставиться, якщо робота студента:

- повністю відповідає завданню та академічним стандартам оформлення;
- матеріал логічно структурований, висновки обґрунтовані та підтверджені прикладами або джерелами;
- є самостійний та творчим проектом і заслуговує найбільшій кількості балів;

від 5 до 9 балів оцінюється робота, яка:

- розкриває зміст завдання, але містить незначні неточності;
- відповідає академічним стандартам з незначними недоліками;
- містить структурований виклад матеріалу із незначними помилками;

від 1 до 4 оцінюється робота, яка:

- містить виконання завдання не в повному обсязі
- містить декілька теоретичних помилок у змісті матеріалу;
- не відповідає вимогам оформлення та академічним стандартам;
- характеризується мінімальним рівнем самостійності та творчості;

Оцінювання контрольної роботи враховує точність визначення ключових понять та використання фахової термінології, повноту та аргументованість відповіді на запитання:

• Кількість балів «18-20» ставиться за умови, що усі завдання контрольної роботи виконано повністю; наведено точне визначення ключових понять; теоретичне питання розкрито повністю; висновки аргументовані.

• від «15» до «17» ставиться за роботу, у якій виконані усі завдання, при цьому спостерігаються незначні помилки; теоретичний аналіз і практичний кейс розкриті частково; деякі висновки не аргументовані; присутні дрібні неточності.

• від «6» до «14» балів оцінюється робота, в якій завдання виконано частково; визначення понять неточні; теоретична частина або кейс розкриті поверхнево; аргументація слабка; висновки фрагментарні;

- від «1» до «5» оцінюється контрольна, завдання якої виконано поверхнево; ключові поняття не визначено; аналіз теоретичної частини і кейсу відсутній або некоректний; висновки відсутні.

Оцінювання екзамену здійснюється за комплексом критеріїв, що відображають глибину засвоєння теоретичних знань, здатність до аналізу та застосування отриманих умінь у практичних ситуаціях, а також логіку й академічну обґрунтованість викладу.

40 балів ставиться, якщо відповідь здобувача:

- демонструє системне та глибоке розуміння німеоретичних засад дисципліни;
- матеріал викладено логічно послідовно та аргументовано;
- присутні власні узагальнення, висновки та практичні приклади застосування знань;

30-39 балів ставиться, якщо відповідь:

- розкриває більшість питань повністю;
- матеріал систематизовано, але допускаються незначні неточності;
- аргументація здебільшого коректна, логіка викладу збережена;

10-29 балів ставиться, якщо відповідь:

- розкриває питання частково;
- виклад матеріалу фрагментарний, аналіз теоретичних та практичних аспектів обмежений;

- аргументація та логіка викладу слабкі;
- висновки неповні або частково не обґрунтовані.

1-9 балів ставиться, якщо відповідь:

- поверхнева та неповна;
- більшість матеріалу не розкрита;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Алексеева, С. (2021). Індивідуалізація навчання у закладах загальної освіти як педагогічна проблема. *InterConf*, (42), 290–296. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2021.026>
2. Алексеева, С. (2021). Індивідуалізація навчання: принципи побудови, методи і форми реалізації. Збірник наукових праць ЛОГО. Взято з: <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v2>.
3. Алексеева, С. (2022). Теоретичні і методичні засади проєктування моделей індивідуалізації навчання. *Альманах науки*, 2(53), 17–20. Взято з: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730030>
4. Алексеева, С. В. (2022). Дидактичні умови індивідуалізації навчання в закладах загальної середньої освіти. *У Scientific Progressive Methods and Tools* (с. 77–83). Riga, Latvia: Avots.
5. Арістова, Н. О. (2021). Дидактичні засади індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти: методологія дослідження. Анотовані результати науководослідної роботи Інституту педагогіки за 2021 рік. Київ: Педагогічна думка, 31–33.
6. Барановська, О.В. (2021). Теоретико-методологічні основи індивідуалізації навчання в початковій школі. *Theoretical foundations of the functioning of Education. Ways to improve the effectiveness of educational activities: collective monograph*. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 16–23.
7. Гришко О. І., Клевака Л. П. Врахування індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку з різними типами нервової системи у процесі навчання, виховання та розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 188. С. 63–69. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-188-63-69>
8. Дейниченко Г. В., Чібісов О. Д., Кабанська О. С. Особливості профільної диференціації навчання. *Наумовські читання: матеріали XX наук.-метод. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених* (м. Харків, 3–4 листопада 2022 р.). Харків : ХНПУ, 2022. С. 376–379. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a5c42c43-0393-46ef-883a-8075b41fa01c/content>.
9. Кравець Н. Види освітньої диференціації. *Magistr*. 2020. № 34. С. 58 URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17942/1/21_Kravets.pdf
10. Кремень, В.Г. (ред.) (2021). Індивідуалізація навчання. *Енциклопедія освіти*. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер.
11. Малихін О. В., Арістова Н. О., Алексеева С. В. Індивідуалізація навчання як засіб компенсації освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнний час: методичні рекомендації. Київ. Інститут педагогіки НАПН України. 2023. 59 с.
12. Н.В.Савінова, М.І. Берегова, І.В. Середа, В.А. Кисличенко Компетентісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти. Миколаїв: Видавець Румянцева Г.В., 2022. 240 с.
13. Підлипняк І. Ю. Реалізація індивідуально-диференційованого підходу в умовах різновікової групи закладу дошкільної освіти. *Věda a perspektivy*. 2023. № 3(22). С. 233–244. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-3\(22\)-233-244](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-3(22)-233-244) .
14. Савінова Н. , Берегова М. Дидактико-практична підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи в умовах освітнього інклюзивного простору : монографія . Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 260 с.

15. Савінова Н.В., Берегова М.І. Дослідження ефективності підготовки майбутніх учителів-логопедів до роботи в умовах роботи розвивального активно-ігрового середовища. Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. – Вип.2. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – С.339-349

16. Савінова Н.В., Берегова М.І., Борулько Д.М. Стан готовності майбутніх вчителів-логопедів до роботи в розвивальному активно-ігровому середовищі. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 28. Том 3. – С. 247-255

17. Савінова Н.В., Корнієнко І.В., Берегова М.І. Викладання курсу «Логопедія» студентам спеціальності «Спеціальна освіта». Навч.-мет. пос. Миколаїв, 2020. 229 с.

18. Савінова Н.В., Серeda І.В., Берегова М.І. Технології виховної роботи в інклюзивному середовищі. Видавець Румянцева ГВ. 2022. 160 с.

19. Савінова Н. В., Берегова М.І. Теоретична і практична логопедія. Навчально-методичний посібник. Миколаїв. 2025. 262 с.

20. Топузов, О. М. (Ред.). (2023). Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка. Взято з https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/Osvitni_vtraty.pdf

21. Топузов, О., Малихін, О., Алексєєва. С., Арістова, Н. (2023). Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у профільній старшій школі: методичний посібник. Київ. Інститут педагогіки НАПН України.

Додаткова

1. Берегова М., Савінова Н., Борулько Д. Стан готовності майбутніх учителів-логопедів до роботи в розвивальному активно-ігровому середовищі. Актуальні питання гуманітарних наук DOI: 10.24919/2308-4863.3/28.208780

2. Берегова М.І. (2025). Методика навчання студентів психолого-педагогічному супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії. ScienceRise: Pedagogical Education, (2 (63), 21–25. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2025.331580>

3. Савінова Н., Берегова М. Формування досвіду практичної інклюзії у студентів-логопедів //Особлива дитина: навчання і виховання. – 2025. – Т. 117. – №. 1. – С. 198-215.

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти та науки України – офіційний сайт

<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

<http://www.nbuv.gov.ua/node/1539>

<https://biblhgpa.jimdofree.com/>

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

<http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.

<http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.